

Sygn. akt I Ns 565/16

POSTANOWIENIE

Dnia 15 września 2017 r.

Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej Wydział I Cywilny w składzie :

Przewodniczący SSR Alina Gałęzowska

Protokolant Krystyna Korczyńska

po rozpoznaniu w dniu 15 września 2017 r. w Środzie Śląskiej

sprawy z wniosku (...) S.A. z siedzibą w K.

przy udziale F. C., K. C.

o stwierdzenie zasiedzenia służebności

postanawia:

I. stwierdzić, że (...) S.A. z siedzibą w K. nabyła z mocy samego prawa przez zasiedzenie z dniem 1 lutego 2009 r. służebność przesyłu dla infrastruktury elektroenergetycznej w postaci napowietrznej linii średniego napięcia o numerze ruchomym L-285 20 kV posadowionej na nieruchomości oznaczonej nr geodezyjnym 54/2 położonej w K. gmina M., dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej IV Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr (...), zgodnie z jej przebiegiem oznaczonym w opinii biegłego sądowego Z. T. z dnia 24 maja 2017 r. stanowiącej integralną część niniejszego orzeczenia polegającą na prawie utrzymywania rzeczzonej infrastruktury na opisanej nieruchomości, na prawie do jej eksploatacji, napraw, remontów, konserwacji i całodobowego dostępu do niej;

II. oddalić wniosek (...) S.A. z siedzibą w K. o zasądzenie od uczestników na rzecz wnioskodawcy zwrotu kosztów postępowania;

III. nakazać wnioskodawcy (...) S.A. z siedzibą w K. zapłatę na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej kwoty 876,64 zł (osiemset siedemdziesiąt sześć złotych sześćdziesiąt cztery grosze) tytułem brakujących kosztów przeprowadzenia dowodu z opinii biegłych.

Z.

(...)

(...)

UZASADNIENIE

(...) SA z siedzibą w K. wniósł o stwierdzenie, że Zakłady (...), których następcą prawnym jest (...) SA z siedzibą w K. wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...), nabyły przez zasiedzenie, z mocy samego prawa służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu z dniem 1 listopada 1975 r. dla infrastruktury elektroenergetycznej w postaci napowietrznej linii średniego napięcia L-285 20 kV na nieruchomości obejmującej działkę nr (...), położonej w K. , dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), która to służebność polega na prawie utrzymywania rzeczzonej infrastruktury elektroenergetycznej na opisanej nieruchomości, na prawie do jej eksploatacji, napraw, remontów, konserwacji i całodobowego dostępu do niej ewentualnie wnioskodawca wniósł o stwierdzenie, że Skarb Państwa, którego następcą prawny jest (...) SA z siedzibą w K. wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...), nabył przez

zasiedzenie, z mocy samego prawa służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu z dniem 1 listopada 1975 r. dla infrastruktury elektroenergetycznej w postaci napowietrznej linii średniego napięcia L-285 20 kV na nieruchomości obejmującej działkę nr (...), położonej w K., dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), która to służebność polega na prawie utrzymywania rzeczonyj infrastruktury elektroenergetycznej na opisanej nieruchomości, na prawie do jej eksploatacji, napraw, remontów, konserwacji i całodobowego dostępu do niej ewentualnie wnioskodawca wniósł o stwierdzenie, że (...) SA z siedzibą w K. wpisana do Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem (...), nabył przez zasiedzenie, z mocy samego prawa służebność przesyłu z dniem 1 lutego 2009 r. dla infrastruktury elektroenergetycznej w postaci napowietrznej linii średniego napięcia L-285 20 kV na nieruchomości obejmującej działkę nr (...), położonej w K., dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...), która to służebność polega na prawie utrzymywania rzeczonyj infrastruktury elektroenergetycznej na opisanej nieruchomości, na prawie do jej eksploatacji, napraw, remontów, konserwacji i całodobowego dostępu do niej, a także wniósł o zasądzenie od uczestników postępowania na rzecz wnioskodawcy zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa prawnego w wysokości czterokrotności stawki minimalnej oraz kwoty 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. W uzasadnieniu wniosku wnioskodawca wskazał, że uczestnicy postępowania są właścicielami na prawach wspólności majątkowej małżeńskiej nieruchomości położonej w K. gmina M. obejmującej działkę nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...). Przez nieruchomość uczestników przebiega napowietrzna linia średniego napięcia 20 kV o numerze ruchowym L 285. W posiadaniu wnioskodawcy znajduje się paszport ogólny linii elektroenergetycznej nr L-285 20 kV W.-Z.-M.-B., w którym zawarto uwagi specjalne personelu eksploatacyjnego, dotyczące eksploatacji linii poczynając od października 1965 r. Tym samym poczynając od dnia 1 listopada 1965 r. na nieruchomości, która obecnie stanowi własność uczestników istnieje trwałe i widoczne urządzenie w postaci linii elektroenergetycznej. Zdaniem wnioskodawcy zarówno wnioskodawca jak i jego poprzednik prawny korzystali ze wskazanej powyżej nieruchomości będąc w dobrej wierze. Przyjęcie dobrej wiary po stronie wnioskodawcy nakazuje również fakt, że infrastruktura elektroenergetyczna będąca przedmiotem niniejszego postępowania funkcjonuje na nieruchomości stanowiącej obecnie własność uczestników w następstwie obowiązywania i w oparciu o przepisy ustawy z dnia 28 czerwca 1950 roku o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli (DzU. Z 1950 r. Nr 28 poz 256 ze zm). W związku z tym poprzednik prawny wnioskodawcy nabył z dniem 1 listopada 1975 r. na ww nieruchomości będącej obecnie własnością uczestników postępowania z mocy samego prawa przez zasiedzenie służebność gruntową o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Jeżeli pogląd o możliwości nabycia służebności przez przedsiębiorstwo państwowe budzi wątpliwości pomimo wsparcia w orzecznictwie Sądu Najwyższego (postanowienie z dnia 23 września 2010 r. sygn.III CSK 319/09, postanowienie z dnia 12 stycznia 2012 r. sygn. IV CSK 183/11 i uchwała z dnia 20 maja 2013 III CZP 18/13) to w rezultacie trzeba by uznać, że nabycie służebności nastąpiło do majątku Skarbu Państwa zaś ostatecznym beneficjentem nabytej przez zasiedzenie służebności będzie i tak wnioskodawca jako następca prawny pod tytułem ogólnym swoich poprzedników. Na wypadek gdyby okazało się, że nieruchomość do dnia 1 października 1990 r. stanowiła własność państwową, wnioskodawca wnosi o stwierdzenie zasiedzenia służebności przesyłu w każdym razie z dniem 1 lutego 2009 r. w odniesieniu do infrastruktury, co do nieruchomości i o treści, która wskazana została w treści wniosku. Powyższy sposób obliczania biegu zasiedzenia służebności licząc od dnia 1 października 1990 r wynika z faktu, że z tym dniem weszła w życie ustawa z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy Kodeks Cywilny (DzU z 1990 Nr 55 poz 321) usuwająca art. 177 k.c. W świetle art. 9 ww ustawy dwudziestoletni okres biegu zasiedzenia służebności należy obliczać poczynając od dnia 1 października 1990 r. z jednoczesnym skróceniem terminu zasiedzenia o czas pomiędzy dniem 1 października 1990 r. a dniem 1 lutego 1989 r. Legitymacja wnioskodawcy do wystąpienia z wnioskiem o stwierdzenie zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu wynika stąd, iż poprzednik prawny wnioskodawcy Zjednoczenie (...) z siedzibą w L. powstał na mocy zarządzenia z dnia zarządzenia Ministra Przemysłu z 01 czerwca 1945 r. W skład Zjednoczenia (...) z siedzibą w L. wchodził Zakład (...). Z chwilą likwidacji Zjednoczenia (...) wszedł w skład Zakładów (...). Następnie Zakłady (...) z dniem 1 lipca 1976 r. uległy likwidacji, a zakłady energetyczne wchodzące w skład przedsiębiorstwa wielozakładowego zostały włączone do Zakładów (...). Zarządzeniem Ministra Przemysłu z 16 stycznia 1989 r. przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) wyodrębniono z Zakładów (...). W tym kształcie przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) istniało do przekształcenia w spółkę Zakład (...) S.A. w roku 1993 r. Przekształcenie to nastąpiło zgodnie z zarządzeniem Nr 192/O./93, wydanym

przez Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 r. aktem notarialnym z dnia 12 lipca 1993 r. rep A nr 2439/93, sporządzonym przez Notariusza T. J. w Kancelarii Notarialnej w W.. Powyższe przekształcenie miało miejsce w oparciu o przepisy ustawy z dnia 5 lutego 1993r. o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa. Przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...), który pierwotnie eksploatował w/w instalacje energetyczne został przekształcony w spółkę o nazwie Zakład (...) S.A., a następnie (...) S.A. dnia 17 czerwca 2004 r. Wnioskodawca zmienił następnie nazwę na (...) S.A. z dniem 20 marca 2008 r. Nazwa firmy otrzymała następnie brzmienie (...) S.A. z dniem 31 grudnia 2008 r. Od dnia 1 września 2011 r. wnioskodawca przejął obecną nazwę (...) S.A.

W odpowiedzi na wniosek uczestnicy postępowania wnieśli o oddalenie wniosku i zasądzenie na rzecz uczestników postępowania od wnioskodawcy zwrotu kosztów postępowania. W uzasadnieniu uczestnicy wskazali, że na podstawie art. 35 ust. 1 i 2 z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (DzU 1974.10.64) organy administracji państwowej wydawały decyzje administracyjne, które zawierały zezwolenie na zakładanie i przeprowadzanie przez cudze nieruchomości przewodów i urządzeń oraz prawo dostępu do tych przewodów i urządzeń w celu wykonywania czynności związanych z ich konserwacją. Wykonywanie uprawnień przez przedsiębiorstwo przesyłowe w zakresie wynikającym z decyzji administracyjnej wydanej odpowiednio na podstawie ustaw dotyczących gospodarowania nieruchomościami i ich wywłaszczeniu nie prowadzi do nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej odpowiadającej służebności przesyłu ponieważ decyzja administracyjna wydana w tej sprawie stanowi tytuł prawny dający takie same uprawnienia jakie odpowiadają wnioskowanej do zasiedzenia służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu. Uczestnicy postępowania zarzucili także, że wykonywali oni swoje uprawnienia i obowiązki wynikające z prawa własności chociażby poprzez płacenie podatku rolnego, co powoduje skutek niweczący zasiedzenie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Uczestnicy postępowania K. C. i F. C. od dnia 7 maja 1998 r. są właścicielami na prawach wspólności majątkowej małżonkowskiej nieruchomości położonej w K. gmina M. obejmującej działkę nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) i opłacają od tego czasu podatek rolny. Poprzednim właścicielem nieruchomości była Gmina M., która nabyła nieodpłatnie własność nieruchomości położonej w K. oznaczonej nr 54/1 i 54/2 na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 10 maja 1990 r. przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (DzU nr 32 poz. 191 ze zm).

Dowody:

wydruk z Podsystemu Dostępu do Centralnej Bazy Danych Ksiąg Wieczystych nr Kw (...) k.9-14

umowa sprzedaży z dnia 7 maja 1998 r. sporządzona przed notariuszem E. C. w Kancelarii Notarialnej w Ś. Rep A ne (...) w aktach Kw WR1S/00024981/1

decyzja Wojewody (...) z dnia 3 sierpnia 1993 r. G.gw. (...) w aktach Kw WR1S/00024981/1

zaświadczenie Wójta Gminy M. z dnia 11 października 2016 r. k. 98

Przez nieruchomość uczestników przebiega napowietrzna linia średniego napięcia 20 kv o numerze ruchowym L-285 W.-Z.-M.-B.. Odległość pomiędzy skrajnymi przewodami linii wynosi od 2,80 m do 2,90 m. Budowa linii została zakończona w październiku 1965 r. W dniach 29 maja 1980 r. i 14 listopada 1980 r. były przeprowadzane badania kabli elektroenergetycznych, które tworzą linię. Linia zosła przebudowana na podstawie decyzji z dnia 28 października 1986 r. i 22 grudnia 1986 r. Dla linii prowadzony jest paszport ogólny gdzie odnotowywane są wszelkie zabiegi eksploatacyjne związane z normalnym jej utrzymywaniem, konserwacją i naprawami, m.in., przeprowadzono przeglądy techniczne linii i jej obchody, oraz bieżące remonty i wycinki gałęzi, naprawiano jej uszkodzenia.

Dowody:

paszport ogólny linii elektroenergetycznej nr L- (...) k. 16-28

protokół nr (...) z dnia 14 listopada 1980 r. k. 33-34

protokół nr (...) z dnia 29 maja 1980 r. k. 31-32

protokół nr (...) z dnia 29 maja 1980 r. k.29-30

decyzja nr (...) z dnia 22 grudnia 1986 r. k.37-38

decyzja nr (...) z dnia 28 października 1986 r. k.35-36

opinia biegłego sądowego z zakresu geodezji Z. T. k. 119-121

Na podstawie decyzji Wojewody (...) z dnia 22 lutego 1994 r. stwierdzono nabycie z mocy prawa z dniem 5 grudnia 1990 r. przez Zakład (...) prawa użytkowania wieczystego gruntów i prawa własności posadowionych na nich budynków m.in. przy ul. (...) we W., dla których Sąd Rejonowy dla Wrocławia - Krzyków prowadzi KW nr (...), a także prawa użytkowania wieczystego gruntów i prawa własności posadowionych na nich budynków przy ul. (...) we W..

Dowody: decyzja Wojewody (...) z dnia 22 lutego 1994 r. k. 39-40

decyzja Wojewody (...) z dnia 22 lutego 1994 r. k.41-42

Poprzednik prawny wnioskodawcy Zjednoczenie (...) z siedzibą w L. powstał na mocy zarządzenia z dnia zarządzenia Ministra Przemysłu z 01 czerwca 1945 r. W skład Zjednoczenia (...) z siedzibą w L. wchodził Zakład (...). Z chwilą likwidacji Zjednoczenia (...) wszedł w skład Zakładów (...). Następnie Zakłady (...) z dniem 1 lipca 1976 r. uległy likwidacji, a zakłady energetyczne wchodzące w skład przedsiębiorstwa wielozakładowego zostały włączone do Zakładów (...). Zarządzeniem Ministra Przemysłu z 16 stycznia 1989 r. przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) wyodrębniono z Zakładów (...). W tym kształcie przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) istniało do przekształcenia w spółkę Zakład (...) S.A. w roku 1993 r. Przekształcenie to nastąpiło zgodnie z zarządzeniem Nr 192/O./93, wydanym przez Ministra Przemysłu i Handlu z dnia 9 lipca 1993 r. aktem notarialnym z dnia 12 lipca 1993 r. rep A nr 2439/93, sporządzonym przez Notariusza T. J. w Kancelarii Notarialnej w W.. Powyższe przekształcenie miało miejsce w oparciu o przepisy ustawy z dnia 5 lutego 1993r. o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa. Przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...), który pierwotnie eksploatował w/w instalacje energetyczne został przekształcony w spółkę o nazwie Zakład (...) S.A., a następnie (...) S.A. dnia 17 czerwca 2004 r. Wnioskodawca zmienił następnie nazwę na (...) S.A. z dniem 20 marca 2008 r. Nazwa firmy otrzymała następnie brzmienie (...) S.A. z dniem 31 grudnia 2008 r. Od dnia 1 września 2011 r. wnioskodawca przejął obecną nazwę (...) S.A.

Dowody: kopia Zarządzenia Ministra Przemysłu z dnia 1 czerwca 1945 r. k. 43

odpis z rejestru przedsiębiorstw państwowych k.44-46

wyciąg z rejestru przedsiębiorstw państwowych k. 47-48

zarządzenie Ministra Przemysłu z dnia 16 stycznia 1989 r. k.49-52

odpis postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej z dnia 19 maja 1989 r. k. 53-

akt przekształcenia przedsiębiorstwa państwowego w spółkę akcyjną z dnia 12 lipca 1993 r. k. 54-56

odpis postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej z dnia 29 lipca 1993 r. sygn. akt Ns rej (...) k.57

odpis postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej z dnia 17 czerwca 2004r k. 58-59

odpis postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej z dnia 20 marca 2008 r. k.60

odpis postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej z dnia 31 grudnia 2008r., k.61-63

odpis postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej z dnia 16 stycznia 2009r. k.64-65

odpis postanowienia Sądu Rejonowego dla Wrocławia-Fabrycznej z dnia 01 września 2011 r. k.66-70

odpis pełny z rejestru przedsiębiorców (...) S.A. z siedzibą w K. k. 77-89

Sąd zważył, co następuje:

Wniosek zasługiwał na uwzględnienie.

Przepisy o służebności przesyłu zostały wprowadzone do kodeksu cywilnego ustawą z dnia 30 maja 2008 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. Nr 116, poz. 731), obowiązującą od dnia 3 sierpnia 2008 r. Ustawodawca zdecydował o jej wyodrębnieniu ze służebności gruntowych i przyjął, że polega ona na obciążeniu nieruchomości na rzecz przedsiębiorcy prawem polegającym na możliwości korzystania w oznaczonym zakresie z nieruchomości obciążonej, zgodnie z przeznaczeniem tych urządzeń (art. 305¹ k.c.). Służebność istnieje na nieruchomości tak długo, jak długo istnieje przedsiębiorstwo wykorzystujące urządzenia przesyłowe. Do służebności przesyłu stosuje się odpowiednio przepisy o służebnościach gruntowych (art. 305⁴ k.c.). Po odpowiednio długim czasie (dwadzieścia lub trzydzieści lat) może dojść do zasiedzenia służebności przesyłowej przez przedsiębiorstwo, które korzysta z cudzej nieruchomości na zasadach określonych w art. 305¹ k.c. (art. 292 k.c.)

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że przez nieruchomość położoną w K. gmina M. obejmującą działkę nr (...), dla której Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) przebiega napowietrzna linia średniego napięcia 20 kv o numerze ruchowym L- 285 W.-Z.-M.-B.. W ocenie Sądu wskazane okoliczności pozwalają przyjąć, że w/w infrastruktura elektroenergetyczna ma charakter trwałego i widocznego urządzenia w rozumieniu art. 292 k.c. Oceny tej nie zmienia fakt, że niektóre elementy tej infrastruktury podlegają w toku ich eksploatacji wymianie na skutek zużycia lub awarii, a także modernizacji. Korzystanie w przeszłości z tych urządzeń przez wnioskodawcę i jego poprzedników odpowiadało obecnie funkcjonującej w obrocie prawnym służebności przesyłu, albowiem polegało na korzystaniu z urządzeń elektroenergetycznych w sposób zgodny z ich przeznaczeniem, w szczególności na utrzymywaniu owych urządzeń elektroenergetycznych na nieruchomości, ich eksploatacji, naprawach i konserwacji.

W ocenie Sądu również pozostałe przesłanki nabycia przez zasiedzenie służebności przesyłu zostały spełnione. Zgodnie bowiem z art. 292 zd. 2 k.c. przepisy o nabyciu własności nieruchomości przez zasiedzenie stosuje się odpowiednio do nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej. (...) stosowanie tych przepisów oznacza, że nie ma zastosowania do zasiedzenia służebności gruntowej wymóg samoistnego posiadania nieruchomości obciążanej (tak m.in. wyżej cytowane postanowienie Sądu Najwyższego z 05 czerwca 2009 r. oraz postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lutego 2010 r., I CSK 181/09, LEX nr 564748). Posiadania prowadzącego do nabycia służebności gruntowej przez zasiedzenie nie należy bowiem utożsamiać z posiadaniem prowadzącym do nabycia przez zasiedzenie własności nieruchomości. Przy ocenie posiadania prowadzącego do zasiedzenia służebności gruntowej chodzi o faktyczne korzystanie z gruntu w takim zakresie i w taki sposób, w jaki czyniłaby to osoba, której przysługuje służebność, zaś władanie w zakresie służebności gruntowej kwalifikuje się, zgodnie z art. 336 k.c., jako posiadanie zależne. W tej sytuacji opłacenie przez uczestników podatku rolnego nie ma wpływu na stwierdzenie władania przez wnioskodawcę nieruchomością w zakresie służebności.

Należy jednak zauważyć, że inny jest charakter władania cudzą nieruchomością w zakresie treści służebności gruntowej lub służebności przesyłu, a inny jest charakter władania nieruchomością przez przedsiębiorcę w związku z wydaniem w stosunku do jej właściciela decyzji mającej podstawy w art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o

zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (jedn. tekst DzU z 1974 Nr 10 poz 64 ze zm) , art. 70 ust. 1 ustawy z dnia 29 kwietnia 1985 r. o gospodarce gruntami i wywłaszczeniu nieruchomości (jedn. tekst: Dz.U. z 1991 r. Nr 30, poz. 126 - dalej: "u.g.g.") oraz art. 124 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (jedn. tekst: Dz.U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651 ze zm. - dalej: "u.g.n."). Wykonywanie uprawnień w zakresie wynikającym z decyzji wydanej na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o zasadach i trybie wywłaszczenia nieruchomości (jedn. tekst DzU z 1974 Nr 10 poz 64 ze zm) stanowiącej tytuł prawny do ich wykonywania nie prowadzi do nabycia przez zasiedzenie służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu (uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 8 kwietnia 2014 r. III CZP 87/13 OSNC 2014/7-8/68). Brak jest jednak dowodów na okoliczność istnienia takowej decyzji.

W tym miejscu należy rozstrzygnąć czy i ewentualnie od kiedy utrzymywanie przez wnioskodawcę linii elektroenergetycznej na w/w nieruchomości kwalifikować należy jako posiadanie prowadzące do nabycia z upływem czasu przez zasiedzenie służebności przesyłu. Napowietrzna linia średniego napięcia 20 kv o numerze ruchowym L-285 W.-Z.-M.-B. została wybudowana w październiku 1965 r. Nieruchomość położona w K. gmina M. obejmującej działkę nr (...), dla której obecnie Sąd Rejonowy w Środzie Śląskiej V Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o numerze (...) stanowiła wówczas własność Skarbu Państwa i dopiero z dniem 27 maja 1990 r. stała się własnością Gminy M. na mocy ustawy z dnia 10 maja 1990 r. Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. z dnia 22 maja 1990 r.)

Zgodzić się należy z niekwestionowanym poglądem (wyrażonym w judykaturze, tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z 9 grudnia 2009 r. IV CSK 291/09, M. Prawn. 2010/2/68), że okres do 31 stycznia 1989 r. nie może być wliczany w niniejszej sprawie do okresu zasiedzenia przez przedsiębiorstwo państwowe jakim był Zakład (...) – poprzednik uczestnika, gdyż do tego czasu obowiązywała zasada tzw. jednolitej własności państwowej (art. 128 Kc), a zatem i posiadanie było wykonywane na rzecz Skarbu Państwa, a skoro w tym czasie właścicielem nieruchomości obciążonej jak i podmiotem na rzecz którego wykonywane było posiadanie ww. linii był Skarb Państwa, nie można przyjąć by w tym czasie służebność taka mogła być wykonywana na rzecz Zakładu (...) a przeciwko Skarbowi Państwa. Gdy zarówno właścicielem nieruchomości obciążonej, jak i posiadaczem służebności gruntowej oraz właścicielem nieruchomości władnącej był Skarb Państwa, nie mogło w ogóle dojść do zasiedzenia służebności, gdyż właściciel nie może nabyć przez zasiedzenie służebności gruntowej na nieruchomości stanowiącej jego własność (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 04 lipca 2014 r. II CSK 551/13). Z dniem jednak uchylecia art. 128 k.c. tj. zniesienia w/w zasady, od dnia 1 lutego 1989 r. służebność o treści odpowiadającej służebności przesyłu była wykonywana przez Zakład (...) (będący przedsiębiorstwem państwowym a więc posiadający osobowość i zdolność prawną) przeciwko Skarbowi Państwa (z tym że nastąpienie w tym czasie skutku jej nabycia przez zasiedzenia było niedopuszczalne ze względu na obowiązujący wówczas art. 177 Kc wyłączający stosowanie przepisów o nabyciu własności przez zasiedzenie, jeżeli nieruchomości jest przedmiotem własności państwowej). Przyjąć zatem należało, że dopiero z dniem 27 maja 1990 r. gdy nieruchomość stała się własnością Gminy M. na mocy ustawy z dnia 10 maja 1990 r. Przepisy wprowadzające ustawę o samorządzie terytorialnym i ustawę o pracownikach samorządowych (Dz. U. z dnia 22 maja 1990 r.) biegł termin zasiedzenia tej służebności.

Do nabycia przez zasiedzenie służebności o treści odpowiadającej służebności przesyłu znajdują odpowiednie zastosowanie m.in. przepisy o nabyciu nieruchomości przez zasiedzenie dotyczące terminów posiadania w zależności od dobrej lub złej wiary posiadacza (art. 172 k.c., tak również postanowienie Sądu Najwyższego z 11 lutego 2010 r., sygn. akt I CSK 181/09) oraz, generalnie, możliwości doliczenia posiadania poprzednika (art. 176 Kc). Oznacza to, że przesłanką zasiedzenia służebności gruntowej oprócz posiadania służebności będzie upływ oznaczonego w ustawie czasu, w zależności od tego czy posiadacz służebności był w dobrej (obecnie 20 lat) czy w złej (obecnie 30 lat) wierze (tak m.in wyrok Sądu Najwyższego z 31 stycznia 1967 r., III CR 270/66, OSNCP 1967, nr 9 poz. 160) oraz w zależności pod rządami jakich przepisów prawa cywilnego zasiedzenie nastąpiło. Należy bowiem pamiętać, że do dnia 01 października 1990 r. Kodeks cywilny w art. 172 przewidywał krótsze niż obecnie terminy zasiedzenia wynoszące odpowiednio 10 lat – w przypadku uzyskania posiadania w dobrej wierze i 20 lat – w przypadku uzyskania posiadania w złej wierze. Przepis art. 172 k.c. w poprzednim brzmieniu ma niewątpliwie zastosowanie tylko do zasiedzenia, które

nastąpiło jeszcze pod rządami tego przepisu. Zgodnie bowiem zaś z art. 9 ustawy z dnia 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (tzw. noweli lipcowej) do zasiedzenia, którego bieg rozpoczął się przed dniem wejścia w życie tejże ustawy, stosuje się od tej chwili przepisy niniejszej ustawy; dotyczy to w szczególności możliwości nabycia prawa przez zasiedzenie. Przepis art. 172 k.c. w nowym brzmieniu ma zatem zastosowanie do zasiedzenia, które nie nastąpiło do czasu wejścia w życie znowelizowanego przepisu.

W ocenie Sądu należy przyjąć, że poprzednik prawny wnioskodawcy – przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) - wszedł w posiadanie służebności w dobrej wierze. Przyjmuje się, że dobra wiara polega na błędnym, ale w danych okolicznościach usprawiedliwionym przekonaniu posiadacza rzeczy, że przysługuje mu wykonywane przez niego prawo, a w złej wierze jest ten, który wie albo powinien wiedzieć, że prawo nie przysługuje jemu, lecz innej osobie (tak postanowienie SN z 19 lipca 2000 r. sygn. akt II CKN 282/00, LEX nr 52565). W ostatnim orzecznictwie sądowym (tak m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 05 grudnia 2007 r., sygn. akt I CSK 300/07, LEX 339709, z 17 grudnia 2010 r. III CSK 57/10, Lex nr 852661) dominuje też pogląd, że o przypisaniu posiadaczowi dobrej lub złej wiary przy wykonywaniu posiadania decydują okoliczności opisujące jego stan świadomości w chwili objęcia władztwa nad rzeczą. Późniejsza zmiana posiadania w złej wierze na posiadanie w dobrej wierze (i odwrotnie) nie ma wpływu na długość okresu potrzebnego do nabycia danego prawa przez zasiedzenie. Należy też zauważyć, że zgodnie z art. 7 Kc jeżeli ustawa uzależnia skutki prawne od dobrej lub złej wiary, domniemywa się istnienie dobrej wiary. Jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z 25 lutego 2009 r. (II CSK 501/08, Lex 528129) domniemanie dobrej wiary, przewidziane art. 7 k.c., nakazuje organowi stosującemu prawo uznanie tego faktu za udowodniony, do czasu wykazania przez podmiot, który z przypisania innemu złej wiary wywodzi skutki prawne, że posiadanie nie miało cech zezwalających na przyjęcie, że działał w dobrej wierze. Ponadto w orzecznictwie sądowym (postanowienie Sądu Najwyższego z 23 września 2010 r. III CZP 319/09) wyrażony został zasługujący na pełną aprobatę pogląd, że posiadanie służebności gruntowej polegającej na korzystaniu z trwałych i widocznych urządzeń posadowionych na nieruchomości przez przedsiębiorstwo energetyczne, może być uznane za posiadanie w dobrej wierze z chwilą jego objęcia, na podstawie przepisów ustawy z dnia 28 czerwca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli. Tymczasem z ustaleń w niniejszej sprawie wynika, że poprzednik prawny wnioskodawcy – przedsiębiorstwo państwowe Zakład (...) uzyskując w dniu 1 lutego 1989 r. posiadanie służebności gruntowej na nieruchomości stanowiącej własność Skarbu Państwa działał w dobrej wierze kierując się obowiązującą do 05 grudnia 1997 r. ustawą z dnia 28 czerwca 1950 r. o powszechnej elektryfikacji wsi i osiedli, która w art. 4 ust. 1 przewidywała, że we wsiach i osiedlach objętych elektryfikacją osobom upoważnionym przez właściwe przedsiębiorstwa elektryfikacji służy prawo wstępu na posesje i do budynków, dokonywania tam oględzin i pomiarów oraz wykonywania robót i zakładania urządzeń, jakich wymagać będzie powszechna elektryfikacja, a m.in. właściciel posesji jest zobowiązany umożliwić wstęp i wykonanie tych czynności. Nawet czasowy charakter tego ograniczenia nie zmienia faktu, że te uregulowania ustawowe mogły zasadnie powodować u poprzednika prawnego wnioskodawcy przekonanie, że przysługuje mu uprawnienie do korzystania z nieruchomości w zakresie odpowiadającym obecnie służebności przesyłu. Ponadto uczestnicy nie obalili w żaden sposób ustawowego domniemania dobrej wiary wnioskodawcy w momencie wejścia w posiadanie tej nieruchomości.

W ocenie Sądu okres posiadania służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu, a następnie służebności przesyłu przez wnioskodawcę i jego poprzedników w zakresie niezbędnym do jej nabycia przez zasiedzenie już upłynął ze skutkiem w postaci zasiedzenia służebności przesyłu z mocy samego prawa, gdyż w ocenie Sądu nabycie służebności przesyłu przez zasiedzenie nastąpiło z dniem 1 lutego 2009 r.

Od dnia 27 maja 1990 r. biegł termin zasiedzenia tej służebności na rzecz początkowo poprzedników prawnych wnioskodawcy Zakładu (...), a później na rzecz kolejnych następców i wreszcie samego wnioskodawcy przez wymagany ustawowo okres. W niniejszej sprawie wymagany był ustawowo 20-letni okres zasiedzenia, określony w art. 172 § 1 k.c. w brzmieniu nadanym przez ustawę z 28 lipca 1990 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny (tzw. nowelę lipcową). Okres 20-letni do nabycia w/w służebności przez zasiedzenie upłynąłby zatem 27 maja 2010 r., gdyby nie możliwość doliczenia do niego okresu pomiędzy zniesieniem zasady jednolitej własności państwowej do dnia utraty przez nieruchomość należącą obecnie do uczestników postępowania charakteru nieruchomości państwowej tj. okresu

od 1 lutego 1989 r. do 27 maja 1990 r. Zgodnie bowiem z art. 10 ww. noweli lipcowej, jeżeli przed dniem wejścia w życie tej ustawy istniał stan, który według przepisów dotychczasowych wyłączał zasiedzenie nieruchomości (a zgodnie z uchylonym z dniem 1 października 1990 r. przepisem art. 177 k.c. przepisów o nabyciu własności przez zasiedzenie nie stosowało się, jeżeli nieruchomość jest przedmiotem własności państwowej), a według przepisów obowiązujących po wejściu w życie tej ustawy prowadzi do zasiedzenia, zasiedzenie biegnie od dnia wejścia jej w życie; jednakże termin ten ulega skróceniu o czas, w którym powyższy stan istniał przed wejściem w życie ustawy, lecz nie więcej niż o połowę. W orzecznictwie Sądu Najwyższego prezentowane jest stanowisko, że w odniesieniu do nieruchomości państwowej będącej przedmiotem komunalizacji można uznać, że mimo utraty przez Skarb Państwa własności przed 1 października 1990 r. przepis art. 10 ustawy zmieniającej ma także zastosowanie (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2004r. II CK 337/03). Z ustalonego stanu faktycznego nie wynika, by posiadanie służebności w/w linii było kiedykolwiek przerwane - przemawia za tym również domniemanie ciągłości posiadania - art. 340 k.c.

W ocenie Sądu wnioskodawca wykazał za pomocą przedłożonych przez siebie dokumentów swoje następstwo prawne po przedsiębiorstwie państwowym Zakład (...), a następnie po kolejnych następcach tego przedsiębiorstwa – Zakładzie (...) SA i kolejnych następcach. W przypadku tego pierwszego następcy następstwo prawne wynika z art. 5 ustawy z dnia 05 luty 1993 r. o przekształceniach własnościowych niektórych przedsiębiorstw państwowych o szczególnym znaczeniu dla gospodarki państwa, a w przypadku kolejnych następców następstwo prawne wynika z art. 492 § 1 pkt 1 Ksh i z art. 494 § 1 Ksh. Następstwo to za każdym razem miało charakter sukcesji uniwersalnej, a więc wiązało się z przeniesieniem ogółu praw (art. 55² Kc, do których należy zaliczyć również posiadanie służebności, art. 55¹ Kc) i obowiązków z poprzednika prawnego na następcę. Dlatego niezasadne byłoby też wymaganie, by dla wykazania przeniesienia posiadania tej służebności na wnioskodawcę z jego poprzedników prawnych konieczne byłoby wskazanie tej służebności w wykazie przejmowanego majątku przez kolejnych poprzedników wnioskodawcy i wreszcie przez samego wnioskodawcę. Zatem należy przyjąć, że wnioskodawcy jako kolejnemu następcy prawnemu p.p. Zakładu (...) pod tytułem ogólnym przysługuje w chwili obecnej służebność, która ze względu na datę upływu terminu jej nabycia przez zasiedzenia (tj. po wejściu w życie ustawy z 30 maja 2008 r. wprowadzającej instytucję służebności przesyłu), należy uznać za służebność przesyłu odnośnie ww. linii elektroenergetycznych (uchwała Sądu Najwyższego z 22 maja 2013 r., III CZP 18/13, opubl. Biul.SN 2013/5/5).

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 520 § 1 Kpc oddalając żądanie wnioskodawcy zwrotu kosztów od uczestników. Nadto na powyższej podstawie oraz na podstawie art. 83 ust.2 w zw. art. 113 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych Sąd orzekł o obowiązku zwrotu przez wnioskodawcę kosztów poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa w kwocie 876,64 zł tytułem nieopłaconych kosztów opinii biegłych.